

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 09.12.2021

Dokumentet är daterat: 09.12.2021

The document is dated: 09.12.2021

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Lasse Pollari

Pvm / Datum / Date: 09.12.2021

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 09.12.2021

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Asia

Energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011¹ (REMIT-asetus) 3, 4 ja 5 artiklojen noudattaminen.

Asianosainen

Metsä Fibre Oy, y-tunnus 0791416-3

Vireilletulo

2.7.2020

Ratkaisu

Metsä Fibre Oy ei ole menetellyt energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 1227/2011 3, 4 tai 5 artiklan vastaisesti.

Energiavirasto päättää asian käsittelyn.

Selostus asiasta

Energiavirasto (myöhemmin myös virasto) on havainnut markkinavalvontatehtäviensä yhteydessä Metsä Fibre Oy:n (myöhemmin myös yhtiö tai asianosainen) julkaiseman UMM-viestin ja verrannut sitä kyseisen ajanjakson kaupankäyntitietoihin sekä yhtiön sähköntuotantotietoihin.

Tapahtumissa on kyse Metsä Fibre Oy:n Äänekoskella sijaitsevan tuotantolaitoksen vuosihuollosta johtuvan epäkäytettävyytilanteen ilmoittamisesta Nord Pool AS:n ylläpitämällä internet-sivustolla (myöhemmin UMM-alusta) UMM-viestillä 14.1.2019, jonka mukaan tuotantolaitos olisi ollut vuosihuollossa 9.-16.5.2020 ja laitoksen asennettu tuotantokapasiteetti on 260 MW, josta huollon aikana olisi käytössä 0 MW.

ENTSO-E:n transparensialustalla julkistettujen tietojen mukaan tehdas kuitenkin tuotti sähköä ja yhtiö kävi kauppaa energian tukkumarkkinalla ilmoitettuna ajankohtana, UMM-viestillä markkinalle annetusta tiedosta poiketen. Tuotantoteho oli keskimäärin 177 MW sähköä tunnissa. Vuorokausimarkkinalla 9.-16.5.2020 Metsä Fibren myymät määrät vaihtelivat 100–140 MW välillä.

Asiassa on kyse siitä, onko Metsä Fibre Oy menetellyt REMIT-asetuksen 3, 4 tai 5 artiklan vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut markkinalle Äänekosken laitoksen suunnitellun vuosihuollon peruuntumisesta ja on käynyt samanaikaisesti kauppaa energian tukkumarkkinoilla.

Virasto on aloittanut tutkinnan REMIT-rikkomusta koskevan epäilyn perusteella.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta

Energiavirasto on varannut asianosaiselle mahdollisuuden antaa selvityksensä valvonnan kohteena olevasta menettelystä ja lähettänyt asianosaiselle kirjallisen selvityspyynnön 2.7.2020. Asianosainen on toimittanut 10.8.2020 päivätyn vastauksen selvityspyyntöön Energiavirastolle 13.8.2020, mikä on annetun määräajan puitteissa.

Virasto on ottanut asian arvioinnissa huomioon annetun vastauksen.

Energiaviraston selvityspyyntö 2.7.2020

Energiavirasto käynnisti selvityksen asianosaisen toiminnasta koskien REMIT-asetuksen 3 artiklan mukaisen sisäpiirikauppaa koskevan kiellon noudattamista, 4 artiklan mukaisen sisäpiiritiedon julkaisuveloitteen noudattamista ja 5 artiklan mukaisen markkinoiden manipulointikiellon noudattamista.

Energiaviraston selvityspyynnössä asianosaiselta pyydettiin selvitystä seuraavista seikoista:

1. Onko aiemmin ilmoitettu Äänekosken tuotantolaitoksen epäkäytettävyys otettu huomioon vuorokausimarkkinan kaupankäynnissä ja miten?
2. Miksi Äänekosken laitos on tuottanut sähköä, vaikka ilmoituksen mukaan sen olisi pitänyt olla huollossa siten että tuotantomäärän on ilmoitettu olevan 0 MW? Mihin tuotettu sähkö on käytetty?
3. Miksi kyseistä UMM-viestiä ei ole päivitetty, mikäli laitoksen huolto ei olekaan toteutunut suunnitellusti?
4. Miten asianosainen tyypillisesti arvioi tiedon julkaisun tarpeellisuutta REMIT-asetuksen sisäpiiritiedon määritelmän näkökulmasta?
5. Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty, että vastaava ei toistuisi?
6. Kuvaus Metsä Fibre Oy:n sähkön kaupankäynnin prosessista sekä UMM-viestien ilmoittamisesta ja vastuiden jakautuminen asianosaisen ja Empower IM Oy:n kesken sekä erityisesti kuvaus tuotanto- ja kulutusennusteiden laatimisen ja päivittämisen prosessista ja vastuista.

Metsä Fibre Oy:n selvitys 10.8.2020

Metsä Fibre Oy on selvityksessään todennut seuraavaa:

”Äänekosken tuotantolaitoksen käyttötilanne oli normaali 9-16.5.2020 välisenä aikana ja vuorokausimarkkinan kaupankäynti oli käyttötilanteen mukaista. Myös intraday-markkinalla kaupankäynti oli normaalin käyttötilanteen mukaista ja tavanomaista. Laitoksesta aiemmin, jo 14.1.2019 klo 12:23 tehtyä UMM-ilmoitusta ei oltu huomioitu vuosimarkkina- ja intraday-kaupankäynnissä.

Metsä Fibre on Nord Poolin selvitysjäsen, joka ostaa energianhankintaan liittyvät palvelut, mukaan lukeen energiavalvomotoiminnot, sopimuksella Empower IM Oy:ltä (”Empower”). Empower sai Metsä Fibreltä tiedon Äänekosken biotuotetaan suunnitellusta huollosta jo 14.1.2019 klo 12:07, jonka mukaan Äänekosken

tuotantolaitoksen vuoden 2020 vuosihuolto on suunniteltu ajankohtaan 9.5.2020 klo 6:00 – 16.5.2020 klo 22:00.

Tämän ilmoituksen perusteella jätettiin UMM-ilmoitus 14.1.2019 klo 12:23 suunnitellusta huoltoseisokista. Tämän jälkeen päivitettyä lisätietoa huoltoseisokin perumisesta tai kohdeajankohdan muutoksesta ei ole inhimillisen virheen vuoksi tullut Empowerille.

17.1.2019² Empower sai tiedon suunnitellusta huoltoseisokista välillä 28.3.2020 klo 14:00 – 10.4.2020 klo 12:00. Kyseessä oli alkuperäisen vuosihuoltoseisokin aika-aulun muutos, mutta kyseinen tieto ei ilmennyt Empowerin saamasta ilmoituksesta, ja tämän vuoksi alkuperäinen ilmoitus jäi virheellisesti voimaan. 13.3.2020 suunniteltu huolto välillä 28.3.2020 klo 14:00 – 10.4.2020 klo 12:00 peruttiin ja UMM-ilmoitus päivitettiin Cancelled-tilaan. Edellä mainitusta siirretystä ja perutusta vuosihuollosta on 20.05.2020 klo 14:21 tehty UMM-ilmoitus. Vuosihuolto on suunniteltu tehtäväksi 17.10.2020 klo 14:00-31.10.2020 klo 14:00.

Ajanjaksolla 9.5.2020 – 16.5.2020 tuotettu sähkö on osittain käytetty itse, osittain myyty Nord Poolin vuorokausimarkkinoilla ja osittain myyty tasevastaavan sisäisellä toimituksella myös Metsä Group -konserniin kuuluvalla Metsä Board Oyj:lle. Kaupankäynti on ollut täysin normaalin käyttötilanteen mukaista.

Metsä Fibre Äänekosken tehtaalla UMM-ilmoituksista vastaava henkilö ei maininnut Empowerille lähetetyssä tiedonannossa, että uusi ilmoitus korvaa aiemman ilmoituksen. Samaa tapahtumaa eli suunniteltua huoltoseisakkaa on siten koskenut kaksi erillistä UMM-viestiä, koska ensimmäistä näistä ei ollut inhimillisen virheen vuoksi peruutettu, vaan tehty uusi ilmoitus.

Huoltoseisakin aiotun toteutusajankohdan lähestyessä 12-13.3.2020 ns. koronavirus (Covid-19) pandemia kehittyi Suomessa erittäin ripeästi huonoon suuntaan ja johti valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettujen poikkeusolojen voimassaolon toteamiseen 16.3.2020.

[REDACTED]

Empowerin valvomo monitoroi aktiivisia UMM-ilmoituksia automaattisesti hälytyssovelluksella, joka hakee tiedot alkavista/päättyvistä UMM-ilmoituksista Nord Poolin ftp-palvelusta. Alkuperäinen UMM-ilmoitus on tehty hyvissä ajoin eli noin 16 kk ennen suunniteltua keskeytysajankohtaa. Hälytyssovellus ei teknisten rajoitteiden

² Äänekosken laitosta koskevaa UMM-viestiä ei ole julkistettu markkinalla 17.1.2019, vaan samansisältöinen viesti on julkistettu 17.1.2020 ja selvityksessä vuosiluvulla 2019 tarkoitettaneen vuotta 2020. Jäljempänä tässä päätöksessä viitataan 17.1.2020 julkaistuun UMM-viestiin.

³ Salassa pidettävä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 1999/621 24.1 § 20 kohdan perusteella

vuoksi automaattisesti valvo näin vanhoja ilmoituksia, joten hälytystä ei tähän UMM-ilmoitukseen liittyen tullut.

Empowerin valvomo ja asiantuntijat lisäksi monitoroivat säännöllisesti manuaalisesti tulevia UMM-ilmoituksia. Tässä tapauksessa 14.1.2019 ja 6.5.2020 välillä on jätetty 28 kpl Äänekosken tuotantolaitosta koskevaa UMM-ilmoitusta, joten alkuperäinen selvityksen kohteena oleva huoltoseisokin ilmoitus on virheellisesti jäänyt huomaamatta.

UMM-ilmoitukseen tarpeellisuus arvioidaan REMIT-asetuksen ja muun soveltuvan ohjeistuksen perusteella laaditun sisäisen "Metsä Groupin sähkö ja maakaasukauppan sisäpiiriohjeen" mukaisesti. Ohjeessa on tunnistettu mm. päätös laitoksen tulevasta vuosihuolloista tai muista suunnitelluista huolloista mahdollisena sisäpiiritietona, edellyttäen että REMIT-asetuksen sisäpiiritiedon yleinen määritelmä täyttyy kussakin yksittäistapauksessa.

Metsä Fibren näkemyksen mukaan tapauksessa on kyse edellä kuvatusta inhimillisestä virheestä. Virheellisen UMM-viestin ajankohtana toukokuun 2020 alussa Suomessa vallitsivat poikkeusolot, jotka aiheuttivat runsaasti poikkeuksellisia toimenpiteitä ja työtä, jonka johdosta alkuperäisen virheellisen UMM-viestin tietoja ei ole korjattu. Äänekosken biotuotetehtaan huoltoseisakin siirtämisestä ja ajankohdista on annettu näissäkin oloissa ajantasaiseen tietoon perustuvat UMM-viestit, mutta samalla ei ole peruutettu aiempaa viestiä.

Empowerin osalta tapaus on käyty sisäisen poikkeaman käsittelyprosessin mukaisesti läpi ja prosessissa havaittuihin toimintatapojen puutteisiin on välittömästi tehty tarvittavat parannukset:

- i. Empowerin valvomo monitoroi automaattisten hälytysten lisäksi päivittäin UMM-järjestelmän kalenterityökalun avulla seuraavien viikkojen aikana alkavia UMM-ilmoituksia ja puuttuu välittömästi havaittuihin puutteisiin. Toimintatavan muutos on dokumentoitu ja ohjeistettu.
- ii. Empowerin Metsä Groupin palvelusta vastaava asiantuntija säännöllisesti monitoroi ja pitää kirjaa ilmoitetuista huoltoseisokeista ja muista suunnitelluista epäkäytettävyyksistä. Toimintatavan muutos on dokumentoitu ja ohjeistettu.
- iii. UMM-ilmoitukset tulevalle kuukaudelle tarkastellaan erillisenä alakohtana jatkossa Empowerin sisäisessä Metsä Groupia koskevassa palaverissa. Palaveri on järjestetty ja pyritään jatkossakin järjestämään kuukausittain.

Metsä Groupin osalta toteutetaan / on toteutettu seuraavat parannukset:

- i. Empowerin ja tehtaan välisessä suunnitelluissa UMM-ilmoituksissa käytetään jatkossa lomaketta, jossa on erikseen ilmoitettava onko kysymyksessä uusi UMM vai aiemman UMM:n muutos.
- ii. Ilmoituksen vuosihuolloista toimitetaan jatkossa myös Metsä Groupin ja Metsä Fibren energianhallinnasta vastaaville henkilöille kontrollointia varten.

- iii. Suunniteltujen turbiinien pysäytysten UMM-ilmoituksista vastaa tehtaalla talteenottolinjan kehitysinsinööri. Talteenottolinjan kehitysinsinööri nimettiin tehtaalla kehityspäälliköksi joulukuussa 2019. Rekrytointiprosessin aikana kehityspäällikkö hoiti oman toimensa ohella myös talteenottolinjan kehitysinsinöörin tehtävää. Uusi talteenottolinjan kehitysinsinööri aloitti tehtävässään toukokuussa 2020.

Metsä Fibren ja Empowerin välisen sopimuksen perusteella:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Laki sähkö ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, valvontalaki)

Valvontalain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan kyseistä lakia sovelletaan niiden valvonta- ja seurantatehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä REMIT-asetus, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

⁴ Salassa pidettävä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 1999/621 24.1 § 20 kohdan perusteella

Valvontalain 9 §:n mukaan jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on velvoitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (REMIT-asetus)

REMIT-asetus 2 artikla

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

(--)

2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan tiedolla tarkoitetaan tietoja, jotka koskevat sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteettia ja käyttöä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettia ja käyttöä, mukaan lukien tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä poissa olosta.

(--)

2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan 'Markkinoiden manipuloinnilla' tarkoitetaan sellaisen tiedon levittämistä tiedotusvälineissä, myös internetissä, ja muilla keinoin, joka antaa tai on omiaan antamaan vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, mukaan lukien huhujen ja väärin tai harhaanjohtavien uutisten levittäminen siinä tapauksessa, että tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tieto oli väärä tai harhaanjohtava.

2 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan 'Yrityksellä manipuloida markkinoita' tarkoitetaan tiedon levittämistä tiedotusvälineissä, mukaan lukien internet, tai muulla tavoin tarkoituksin antaa vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnoista. (--)

2 artiklan 4 kohdan mukaan tukkutason energiatuotteilla tarkoitetaan seuraavia sopimuksia ja johdannaisia riippumatta siitä, missä ja miten niillä käydään kauppaa

a) sähkön tai maakaasun toimitussopimukset, jos niihin perustuva toimitus tapahtuu unionissa;

(--)

2 artiklan 6 kohdan mukaan energian tukkumarkkinoilla tarkoitetaan mitä tahansa unionissa sijaitsevaa markkinaa, jossa käydään kauppaa tukkutason energiatuotteilla.

REMIT-asetus 3 artikla

REMIT-asetuksen 3 artiklan mukaan

1. Henkilöitä, joilla on hallussaan tukkutason energiatuotteeseen liittyvää sisäpiiritietoa, kielletään

a) käyttämästä tätä tietoa hankkimalla tai luovuttamalla tai yrittämällä hankkia tai luovuttaa omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti tukkutason energiatuotteita, joita kyseinen tieto koskee;

(--)

2. Edellä 1 kohdassa säädetty kielto koskee seuraavia henkilöitä, joilla on hallussaan tukkutason energiatuotteeseen liittyvää sisäpiiritietoa:

a) yrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelimien jäsenet;

b) henkilöt, joilla on omistusosuus yrityksen pääomaan;

c) henkilöt, jotka saavat kyseisen tiedon käyttöönsä työtään, ammattiaan tai tehtäviään suorittaessaan;

d) henkilöt, jotka ovat hankkineet tällaisen tiedon rikollisen toiminnan kautta;

e) henkilöt, jotka tietävät tai joiden pitäisi tietää, että kyseinen tieto on sisäpiiritietoa.

(--)

5. Jos henkilö, jonka hallussa on tukkutason energiatuotteeseen liittyvää sisäpiiritietoa, on oikeushenkilö, 1 alakohdassa säädetty kielto koskee myös niitä luonnollisia henkilöitä, jotka osallistuvat päätökseen toteuttaa liiketoimi asianomaisen oikeushenkilön lukuun.

REMIT-asetuksen johdanto-osan 1 kappaleen mukaan on tärkeää varmistaa, että kuluttajat ja muut markkinaosapuolet voivat luottaa sähkö- ja kaasumarkkinoiden eheyteen ja että energian tukkumarkkinahinnat ilmentävät tasapainoista ja kilpailukykyistä kysynnän ja tarjonnan vuorovaikutusta eikä markkinoiden väärinkäytöstä voi saada etua.

Johdanto-osan 12 kappaleen mukaan sisäpiiritiedon käyttö tai sen käytön yrittäminen olisi selkeästi kiellettävä omaan lukuun tai kolmannen osapuolen lukuun tapahtuvassa kaupankäynnissä. Sisäpiiritiedon käyttöä voi olla myös se, että energiatuotteiden tukkumarkkinoilla käyvät kauppa henkilöt, jotka tietävät tai joiden pitäisi tietää, että heidän hallussaan oleva tieto on sisäpiiritietoa. Tietoja markkinaosapuolen omista kaupankäyntisuunnitelmista ja -strategioista ei olisi pidettävä sisäpiiritietoina. Markkinaosapuolet saavat käyttää myös sellaista hintoihin

vaikuttavaa tietoa, joka on julkistettava asetuksen (EY) N:o 714/2009 tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 mukaisesti, mukaan lukien näiden asetusten nojalla annetut suuntaviivat ja verkkosäännöt, perustana päätöksilleen toteuttaa tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevia liiketoimia, ja siksi tämä tieto saattaa olla sisäpiiritietoa julkistamiseensa saakka.

REMIT-asetus 4 artikla

REMIT-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan markkinaosapuolten on tehokkaalla tavalla ja oikea-aikaisesti julkistettava hallussaan oleva sisäpiiritieto, joka koskee yritystä tai laitoksia, jotka ovat kyseisen markkinaosapuolen tai sen emoyrityksen tai sidosyrityksen omistuksessa tai määräysvallassa tai joiden toiminnasta kyseinen markkinaosapuoli tai yritys vastaa joko kokonaan tai osittain. Tällainen julkistaminen käsittää muun muassa tiedot, joilla on merkitystä sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteetin ja käytön osalta tai joka liittyy nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettiin ja käyttöön, mukaan luettuina tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä pois olosta.

REMIT-asetus 5 artikla

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään osallistuminen markkinoiden manipulointiin ja sen yritykseen energian tukkumarkkinoilla

REMIT-asetus 13 artikla

REMIT-asetuksen 13 artiklassa säädetään markkinoiden väärinkäyttöä koskevien kieltojen täytäntöönpanosta. Artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että 3 ja 5 artiklassa säädettyjä kieltoja sekä 4 artiklassa säädettyä velvoitetta sovelletaan.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Valvontalain lain 9 §:n mukaan, jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on velvoitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Valvontalain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan kyseistä lakia sovelletaan niiden valvonta- ja seurantatehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä REMIT-asetus, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

REMIT-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että 3 ja 5 artiklassa säädettyjä kieltoja sekä 4 artiklassa säädettyä velvoitetta sovelletaan.

Energiavirasto on toimivaltainen viranomaisen valvomaan energian tukkumarkkinoita ja markkinaosapuolten toimintaa ja virasto voi tutkia epäiltyjä REMIT-asetuksen rikkomuksia ja antaa osapuolia velvoittavia päätöksiä.

Asian oikeudellinen arviointi

Lähtökohdat

Asiassa on kyse siitä, onko Metsä Fibre Oy menetellyt REMIT-asetuksen 3, 4 tai 5 artiklan vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut markkinalle Äänekosken laitoksen suunnitellun vuosihuollon peruuntumisesta ja on käynyt samanaikaisesti kauppaa energian tukkumarkkinoilla.

Metsä Fibre Oy on julkaissut 14.1.2019 markkinalle UMM-viestin, jonka mukaan Äänekosken tuotantolaitos on suunnitellussa vuosihuollossa välillä 9.5.2020 klo 05:00 (CET) – 16.5.2020 klo 21:00 (CET) ja sähkön tuotantomäärän olevan silloin 0 MW, ja viesti on jäänyt markkinalle voimaan huollon siirtymisestä huolimatta, jolloin tuotantolaitos on ilmoitettuna ajankohtana tuottanut sähköä tavanomaiseen tapaan, ja yhtiö on samanaikaisesti käynyt kauppaa sähkön tukkumarkkinalla. Suunniteltu tuotantorajoitus on UMM-viestin mukaan ollut 260 MW suuruinen.

Sisäpiiritieto

Asiassa tulee ensin arvioida sitä, onko Metsä Fibre Oy:llä ollut hallussaan REMIT-asetuksen tarkoittamaa sisäpiiritietoa.

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan sisäpiiritiedon määrittämisen soveltamiseksi 'tiedolla' tarkoitetaan tietoja, jotka koskevat sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteettia ja käyttöä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettia ja käyttöä, mukaan lukien tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä poissa olosta.

Käsiteltävänä olevassa asiassa tieto on REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen tieto, koska se koskee sähkön tuotantolaitoksen suunniteltua käytöstä poissaoloa.

Täsmällisyys

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan tiedon katsotaan olevan luonteeltaan täsmällistä, jos se viittaa ilmenneisiin olosuhteisiin tai olosuhteisiin, joiden voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän, tai toteutuneeseen tapahtumaan tai tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan, ja jos se on riittävän tarkkaa, jotta

sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös edellä tarkoitettujen olosuhteiden tai tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

Sähkön tukkumarkkinalla on ollut suunnitellun vuosihuollon alkuperäisenä ajankohtana välillä 9.5.2020 klo 05:00 (CET) – 16.5.2020 klo 21:00 (CET) UMM-viesti, jonka mukaan Äänekosken tuotantolaitos on vuosihuollossa. Metsä Fibren Äänekosken tuotantolaitos on kuitenkin ollut tavanomaiseen tapaan toiminnassa, sillä vuosihuollon ajankohtaa oli siirretty. Asiassa on tullut selvitetynsi, että vuosihuollon uudesta ajankohdasta oli ilmoitettu UMM-viestillä, mutta alkuperäistä 14.1.2019 julkaistua UMM-viestiä ei ollut peruutettu ja se oli jäänyt sellaisenaan voimaan markkinalle.

Yhtiöllä oli tieto Äänekosken tuotantolaitoksen todellisesta tuotannosta, kun markkinalle annetun tiedon mukaan tuotantolaitos olisi ollut vuosihuollossa ja tuottanut 0 MW sähköä. Tieto Äänekosken tuotantolaitoksen käytössä olosta viittaa REMIT-asetuksen 2 artiklan tarkoittamin tavoin tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan.

REMIT-asetuksen mukaan tieto on täsmällistä, jos se on riittävän tarkkaa, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös tapahtuman (Äänekosken tuotantolaitoksen käytössä olo) vaikutuksesta tukkutason energiatuotteiden hintoihin. UMM-viestillä 14.1.2019 ilmoitettiin vuosihuollon takia markkinalta pois jäävän tehomäärän olevan 260 MW ja tuotannon määrän olevan 0 MW vuosihuollon suunniteltuna ajankohtana.

Asiassa on arvioitava sitä, onko tieto Äänekosken todellisesta tuotannon määrästä ollut sellainen tieto, jonka perusteella voidaan tehdä johtopäätös sen vaikutuksesta energian tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

Äänekosken tuotantolaitos on yksi Suomen suurimmista sähkön tuotantolaitoksista maksimiteholla mitattuna. Kohtuudella voidaan olettaa, että järkevästi toimiva markkinatoimija hyödyntää tietoa puuttuvasta sähkön tuotantokapasiteetista toteuttaessaan liiketoimia tukkutason energiatuotteilla. Vastakohtaispäätelmänä voidaan edelleen todeta, että myös tieto tuotantolaitoksen käytössä olosta vaikuttaa markkinatoimijoiden päätöksiin energian tukkumarkkinalla ja siten tiedolla tuotantolaitoksen käytössä olosta voidaan tehdä johtopäätöksiä tukkutason energiatuotteiden hinnoista.

Tieto Äänekosken laitoksen käytössä olosta on ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaisesti luonteeltaan täsmällistä tietoa, joka liittyy yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen.

Julkistamattomuus

Asiassa on tullut selvitetynsi, että markkinalle oli jäänyt voimaan 14.1.2019 julkaistu UMM-viesti, jonka mukaan Äänekosken tuotantolaitos on vuosihuollossa 9.5.2020 klo 05:00 (CET) – 16.5.2020 klo 21:00 (CET) ja tuottaa 0 MW sähköä, vaikka vuosihuolto ei toteutunut suunniteltuna ajankohtana. Asiassa toimitetun selvityksen perusteella yhtiön on ollut tarkoitus päivittää vuosihuollon tietoja 17.1.2020 julkistetulla UMM-viestillä, eikä tarkoituksena ole ollut toteuttaa huoltoa aikavälillä 9.5.2020 klo 05:00 (CET) – 16.5.2020 klo 21:00 (CET). Edelleen yhtiö

on virastolle antamassaan selvityksessä tuonut esiin muita tapahtumaan johtaneita seikkoja ja eri UMM-viestien taustoja ja vuosihuollon siirtymisen syitä.

Alkuperäinen UMM-viesti, jolla ilmoitettiin suunnitellusta vuosihuollosta, jäi markkinalle voimaan, eikä yhtiö peruuttanut viestiä tai julkaissut tietoa siitä, että ajankohdalle 9.5.2020 klo 05:00 (CET) – 16.5.2020 klo 21:00 (CET) ilmoitettu vuosihuolto siirtyy.

Yhtiöllä ollut tieto Äänekosken tuotantolaitoksen todellisesta tuotannosta on ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan tarkoittamin tavoin julkaisematonta.

Todennäköinen huomattava hintavaikutus

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan sisäpiiritiedolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin. Asiassa tulee arvioitavaksi, olisiko Äänekosken tuotantolaitoksen käytössä oloa koskevan tiedon julkistamisella ollut todennäköinen huomattava vaikutus tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

Asiassa on tullut selvitetynksi, että yhtiö kävi kauppaa energian tukkumarkkinalla huollon alun perin suunniteltuna ajankohtana, kun markkinalla olevan tiedon mukaan laitos olisi ollut vuosihuollossa ja tuottanut 0 MW. Tiedon julkaiseminen Äänekosken laitoksen käytössä olosta ei olisi vaikuttanut Metsä Fibren käymään kauppaan. Yhtiön oma markkinakäyttäytyminen ei tässä tapauksessa ole riippuvaista tiedon julkistamisesta.

Asetuksen tarkoittaman todennäköisen huomattavan hintavaikutuksen arvioinnissa tiedon julkistamisen seurauksena olennaista on muiden markkinaosapuolien reagointi tietoon.

Energiavirasto on simuloinut vuorokausimarkkinan hintoja käyttäen aitoja hintatarjouksia vuorokausimarkkinalla Suomen hinta-alueella ajanjaksolla 1.3.2020 - 31.5.2020 sillä oletuksella, että hintariippumatonta tarjontaa olisi ollut 230 MW vähemmän muiden olosuhteiden pysyessä muuttumattomina. Simuloinnin tarkoituksena on osoittaa, millainen vaikutus Äänekosken tuotantolaitoksen kokoisen yksikön poissaololla voi olla tukkumarkkinahintoihin.

Tarjonnan vähentymisen hintavaikutus olisi ollut suurin niillä tunneilla, joilla Suomen aluehinta oli Suomen ja Ruotsin välisten siirtoyhteyksien siirtokapasiteettien täysimääräisen käytön vuoksi korkeampi kuin Ruotsin SE1- ja SE3-hinta-alueiden hinnat. Näitä tunteja oli kyseisellä aikavälillä noin 60 % kaikista tunneista.

Simulointimallin mukaan Suomen aluehinta olisi 230 MW pienemmällä tarjonnalla ollut keskimäärin (mediaaniarvo) 10 EUR/MWh (52 %) toteutunutta korkeampi, kuitenkin usealla tunnilla hinta olisi voinut nousta yli 100 EUR/MWh. On osoitettavissa, että Äänekosken suuruisen tuotantolaitoksen lyhytaikaisella ja yllättävällä poissaololla Suomen markkinoilta voi olla merkittävä hintavaikutus ja sen vuoksi muiden toimijoiden olisi perusteltua ottaa Äänekosken tuotantolaitosten kokoisten laitosten epäkäytettävyysjaksot huomioon omissa suunnitelmissaan. On korostetun tärkeää, että Äänekosken tuotantolaitoksen markkinalle ilmoittamat epäkäytettävyysjaksot pitävät paikkansa.

Markkinatoimijoiden tiedon perusteella tekemät valinnat riippuvat kunkin omista tuotanto- tai kulutussuunnitelmista, liiketoimintastrategiasta ja markkinaolosuhteista. Edelleen tiedon julkistamisesta seuraavaan markkinavaikutukseen vaikuttaa se, milloin tieto olisi julkistettu. Jos tieto olisi julkistettu heti, kun yhtiö päätti siirtää suunnitellun vuosihuollon ajankohtaa eli 17.1.2020, sillä todennäköisesti ei olisi ollut vaikutusta markkinaan. Kuitenkin lähempänä ilmoitettua huollon ajankohtaa julkistetulla tiedolla huollon peruuntumisesta olisi saattanut mahdollisesti olla vaikutusta muiden toimijoiden tarjouskäyttäytymiseen ja siten tukkumarkkinatuotteiden hintoihin. Asiassa tekemänsä arvioinnin perusteella Energiavirasto kuitenkin toteaa, että tässä tapauksessa ei voida jälkikäteen riittävällä tarkkuudella osoittaa, minkälainen vaikutus ilmoituksella huollon perumisesta olisi ollut tukkumarkkinatuotteiden hintoihin. Energiavirasto toteaa, että tässä tapauksessa ei voida osoittaa, että Äänekosken tuotantolaitoksen käytettävyyttä koskevan tiedon julkaisemisella olisi ollut REMIT-asetuksen 2 artiklassa tarkoittama todennäköinen huomattava hintavaikutus.

Johtopäätös

Tieto Äänekosken laitoksen käytettävyydestä on ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun mukaisesti täsmällistä ja julkistamatonta ja se liittyy yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen. Tässä tapauksessa ei ole kuitenkaan osoitettavissa riittävällä tarkkuudella, että tiedon julkistamisella olisi ollut asetuksessa edellytettyä huomattavaa hintavaikutusta tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

Tieto Äänekosken laitoksen käytettävyydestä ei tässä tapauksessa täytä REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaista sisäpiiritiedon määritelmää, eikä yhtiön menettely tule arvioitavaksi REMIT-asetuksen 3 artiklan mukaisen sisäpiirikauppaa koskevan kiellon rikkomisena tai 4 artiklan mukaisen sisäpiiritiedon julkaisuvelvoitteen rikkomisena.

Energiavirasto kuitenkin huomauttaa, että Äänekosken laitoksen käytettävyyttä koskeva tieto voi edellä esitetyin tavoin olla REMIT-asetuksen mukaista sisäpiiritietoa ja virasto kiinnittää asianosaisen huomion huolelliseen menettelyyn tiedon julkistamisessa tukkumarkkinoiden eheyden ja läpinäkyvyyden turvaamiseksi.

Markkinoiden manipulaatio tai sen yritys

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään markkinoiden manipulaatio ja sen yritys. Asetuksen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan sellaisen tiedon levittämistä tiedotusvälineissä, myös internetissä, ja muilla keinoin, joka antaa tai on omiaan antamaan vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, mukaan lukien huhujen ja väärin tai harhaanjohtavien uutisten levittäminen siinä tapauksessa, että tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tieto oli väärä tai harhaanjohtava.

REMIT-asetuksen johdanto-osan 1 kappaleen mukaan on tärkeä varmistaa, että kuluttajat ja muut markkinaosapuolet voivat luottaa sähkö- ja kaasumarkkinoiden eheyteen ja että energian tukkumarkkinahinnat ilmentävät tasapainoista ja kilpailukykyistä kysynnän ja tarjonnan vuorovaikutusta eikä markkinoiden

väärinkäytöstä voi saada etua. Edelleen 2 kappaleen mukaan Energian tukkumarkkinoiden eheyden ja tarkasteltavuuden parantamisen tavoitteena olisi oltava energian loppukäyttäjää hyödyttävän avoimen ja oikeudenmukaisen kilpailun edistäminen energian tukkumarkkinoilla.

Asiassa on nyt arvioitavana, onko Metsä Fibren menettelyssä kyse REMIT-asetuksessa kielletystä markkinoiden manipulaatiosta tai sen yrityksestä, kun markkinalle jäi viesti Äänekosken tuotantolaitoksen poissaolosta suunnitellun vuosihuollon aikaan, vaikka huollon ajankohta siirtyi ja tuotantolaitos oli käytössä poiketen markkinalla olleesta tiedosta.

UMM-viesti on jätetty Nord Pool AS:n UMM-portaalissa, jossa olevia tietoja voidaan selata internet-selaimella. Tieto on asetuksen markkinoiden manipulaation määritelmän mukaisesti julkaistu internetissä.

UMM-viestin sisältö ei ole pitänyt paikkaansa enää silloin, kun yhtiö on päättänyt siirtää vuosihuollon suunniteltua ajankohtaa ja viesti jäi markkinalle. Ilmoituksen mukaan Äänekosken tuotantolaitos tuottaisi 0 MW sähköä ajanjaksolla 9.5.2020 klo 05:00 (CET) – 16.5.2020 klo 21:00 (CET). Huollon siirtymisen vuoksi tuotantolaitos oli ilmoitetusta poiketen normaalissa toiminnassa ilmoitettuna ajankohtana. UMM-viestillä on annettu väärää tietoa tukkutason energiatuotteen tarjonnasta, kun viestin mukaan tarjontaa oli ilmoitettuna ajankohtana 0 MW ja tosiasiallisesti laitos tuotti sähköä.

REMIT-asetuksen markkinoiden manipulaation määritelmä edelleen edellyttää, että tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan väärää tai harhaanjohtavaa. Yhtiö on Energiavirastolle antamassaan selvityksessä selventänyt väärän tiedon markkinalle jäämiseen johtanutta tapahtumainkulkua.

Yhtiö ostaa energiavalvomotoiminnot ulkopuoliselta palveluntarjoajalta, jolle yhtiö ilmoittaa muun muassa suunnitelluista vuosihuolloista ja muista asioista, joista on julkaistava UMM-viesti. Annetun selvityksen mukaan tapahtumassa ei erehdyksessä peruutettu markkinalle 14.1.2019 annettua UMM-viestiä, vaan vuosihuollon siirtymisestä annettiin uusi UMM-viesti.

Kun asian arvioinnissa otetaan huomioon asetuksen tavoitteet ja tarkoitus turvata eheät energian tukkumarkkinat, asiassa annettu selvitys menettelyyn johtaneista tapahtumista, tapahtumien aikaiset olosuhteet toimintaympäristössä, UMM-viestin julkaisun ja alkuperäisen suunnitellun vuosihuollon pitkä aikaväli sekä se, ettei yhtiön ole näytetty saaneen tapahtumasta suoraan tai välillisesti etua, yhtiön esittämät korjaavat toimenpiteet, Energiavirasto katsoo, että kokonaisuutena arvioiden menettelyssä ei ole kyse markkinoiden manipulaatiosta tai sen yrityksestä.

Energiavirasto kuitenkin kiinnittää yhtiön huomiota siihen, että UMM-alustalla julkistettu väärä tai harhaanjohtava tieto voi olla REMIT-asetuksen tarkoittamaa markkinoiden manipulaatiota ja tiedon julkistamisessa kyseisellä tai muilla alustoilla tulee menetellä huolellisesti energian tukkumarkkinoiden eheyden ja läpinäkyvyyden turvaamiseksi.

Sovelletut säännökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011 energian tukku-
markkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta 2, 3, 4, 5 ja 13 artikla

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 2, 5 ja 9 §

Lisätiedot

Lasse Pollari, johtava asiantuntija, puh. 029 5050 198,
sähköposti: lasse.pollari@energiavirasto.fi

Juha Teirilä, ekonomisti, puh. 029 5050 127,
sähköposti: juha.teirila@energiavirasto.fi

Eeva Uoti, juristi, puh. 029 5050 040,
sähköposti: eeva.uoti@energiavirasto.fi

Liitteet

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu on 510 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.